

กรรมอะไรทำให้เป็นสัตว์.....

นำเสนอเมื่อ : 22 พ.ย. 2552

ถาม – กรรมอะไรที่ทำให้ไปเป็นสัตว์ประเภทต่างๆครับ?

สัตว์ เจริญจนเป็นสิ่งจับต้องได้ เราสามารถเห็นพวกมันด้วยตา ฟังเสียงพวกมันด้วยแก้วหู โดยไม่จำเป็นต้องมีตาทิพย์หูทิพย์เสียก่อน ฉะนั้นก็แปลว่าเราสามารถรู้เห็นการรับ ‘ผลกรรม’ มากมายผ่านรูปชีวิตสัตว์อันหลากหลาย

หลายมหาศาลบนโลกใบนี้เอง บางเผ่าพันธุ์เห็นไปในเวียงอากาศว่าง บางเผ่าพันธุ์แหวกว่ายไปในทรวงน้ำใหญ่ บางเผ่าพันธุ์เอาแต่มุดหัวอยู่ในดินที่เปียก และหลายเผ่าพันธุ์ก็เคลื่อนไหวอยู่บนผิวโลก รับผัสสะระรอนเย็นต่างกัน มีอัตราเล็กใหญ่ล้ำแหลมกัน และสามารถกระทำการผิดแผกกว่ากันวิจิตรพิสดารนัก

แต่สัตว์จะวิจิตรพิสดารปานใด ชนวนเหตุอันนำไปสู่อบายภูมิระดับเจริญนั้นก็แตกต่างกันนัก หลักๆได้แก่

๑) **มีจิตเศร้าหมองก่อนตาย** หมายความว่าไม่ต้องชั่วร้ายมาก ขอแค่จิตเศร้าหมอง หรือพะวงติดข้องอยู่ในความคิดที่เป็นอกุศล ก็เพียงพอแล้วกับการไปถือกำเนิดเป็นสัตว์ เนื่องจากจิตที่เศร้าหมองยอมขาดกำลังระลึกถึงกุศลผลบุญ ฉะนั้นก็จะให้ไปสู่ภพภูมิที่เจริญคงยาก

๒) **ประกอบกรรมชั่วโดยปราศจากความละอาย** หมายความว่าชั่วพอประมาณ แต่ยังไม่ทะเล่พื้นเจริญรุ่งเรืองหล่นลงสู่นรกภูมิ เช่น เบียดเบียนชีวิตผู้อื่นได้แบบไม่กะพริบตา คดโกงได้หน้าด้านๆ ประกอบกรรมแบบสำส่อน ไปปดมุดเท็จเอาตัวรอดไวก่อน ไร้สุราจนเมามายโดยขาดความเห็นโทษ อย่างใดอย่างหนึ่งใน ๕ ประการนี้ก็เพียงพอกับการลงไปเป็นสัตว์ เนื่องจากจิตที่สกปรกยอมไม่อาจส่องสว่างคู่ควรกับสุคติได้ จิตที่เศร้าหมองก่อนตายด้วยความเป็นผู้ศีลนั้นหนักหนากว่าจิตที่เศร้าหมองเพราะความติดข้องของพวงพวงหลังมากนัก

ส่วนที่ว่าจะไปเป็นสหายของหมู่มสัตว์ชนิดใด ก็ขึ้นอยู่กับกรรมแยกกรรมย่อยที่แต่ละคนกระทำต่างๆกัน จำแนกโดยคร่าวคือ

๑) **จำพวกร่างเล็ก** ใช้ชีวิตตามสัญชาตญาณมากกว่ามีสำนึกคิดอ่านไตร่ตรอง รูปชีวิตแบบนี้ถือกำเนิดด้วยอำนาจกรรมชั่วที่กระทำโดยไม่ยับยั้งชั่งใจ สักแต่คิดว่าใครๆเขาก็ทำกัน หรือแม่เมื่อทำดีก็ด้วยกำลังใจที่อ่อน ไม่เป็นตัวของตัวเองในการประกอบบุญกุศล ต้องรอคนชักจูงหรือคะยั้นคะยอจริงจังถึงจะยอมทำแบบเสียไม่ได้

๒) **จำพวกกว้างใหญ่** มีความคิดอ่านหรือสติปัญญาพอตัว มีลักษณะอุปนิสัยแบบมนุษย์ติดอยู่บ้าง รูปชีวิตแบบนี้ถือกำเนิดด้วยอำนาจกรรมชั่วที่กระทำแบบยังใจใตบ้าง อยากรับปรุงนิสัยใจคออยู่บ้าง เสียแต่วาแพกิเลส ย่อมประกอบกรรมชั่วอยู่เนืองๆมากกว่า แต่พวกนี้อาจเคยทำบุญมาดี มีกำลังใจเข้มแข็ง ไม่ต้องผลัดดันมากก็คิดทำดีด้วยตนเองบ้าง

ส่วนเกณฑ์โดยคร่าวที่ทำให้ไปเป็นสัตว์ในอภัพและสิ่งแวดล้อมต่างๆกันนั้น ได้แก่

๑) ประเภทที่เลื่อนชั้นจากสัตว์รกรกขึ้นไปเป็นสัตว์เดรัจฉาน

พวกนี้ยังเหลือเศษกรรมที่ควรแก่ความแผดเผา อืดอืด หรือเดือดรอนทรมาณ มักไปอยู่ในสภาพแวดล้อมอันลำบากกันดาร ภูมิประเทศเขตรอนจัด หรือตกอยู่ในภาวะบีบคั้น น่าอึดอัดคับข้อง นาตึนกล้วอยู่เนืองๆ

๒) **ประเภทที่เปลี่ยนจากความเป็นสัตว์สู่ความเป็นสัตว์** พวกนี้ยังไม่หมดกรรมระดับเดิม หรือระหว่างมีอภัพหนึ่งๆก็ประกอบกรรมซ้ำเติมตนเองเขาให้อีก ก็ต้องอยู่ในสภาพเดิมๆต่อ เช่นเมื่อถอยลงไปสู่ความเป็นสุนัข ก็อาจติดอาการเห่าเอาเรื่อง ติดกามแบบไม่เลือกหนวยอย่างสุนัข ต้องเป็นสัตว์หนาขนชนิดเดิมซ้ำๆกันนับหมื่นชาติ จนกว่าจะมีเหตุให้พัฒนาจิตเลื่อนภูมิไปเป็นสัตว์อื่นที่สบายขึ้น หรือไม่ก็ลดระดับตกต่ำยำแยลง เช่นพวกมีสันดานชอบความรุนแรงมักเสี่ยงต่อการไหลส่วพรกมากกว่าอยู่กับที่

๓) **ประเภทที่ลดชั้นจากเปรตลงมาเป็นสัตว์** พวกนี้เคยสูงกว่าเดรัจฉาน แต่ยังไม่สามารถระลึกถึงกุศล หรือยังไม่มิกุศลในอดีตมาช่วยเลื่อนชั้นให้ไปเป็นมนุษย์ พอจะตายจิตอาจเศร้าหมองจนต้องตกต่ำไปเป็นสัตว์ ซึ่งจะสบายหรือลำบากก็ขึ้นอยู่กับเหตุที่สร้างไว้เมื่อครั้งมีโอกาสเป็น มนุษย์ หากมีบุญหนุนอยู่บางก็จะลงไปเป็นพวกที่มีสิทธิ์เลื่อนชั้นขึ้น แต่หากไม่มีบุญหนุนเลย มีแต่บาปถีบหัวส่ง ก็ต้องไปเป็นพวกที่โง่หัวลืมหูลืมตาปากยากหนอย

๔) ประเภทที่ลดชั้นจากมนุษย์ลงมาเป็นสัตว์

พวกนี้โดยรวมคือเป็นคนประเภททำตัวตกต่ำจนหลุดระดับชั้นของความเป็นมนุษย์ คือขาดความละเอียดรอบาปซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของสุคติภูมิ แต่เมื่อพลาดไปเป็นสัตว์แล้วก็อาจจะมีโอกาสใกล้เคียงกับครั้งเป็นมนุษย์ อยู่ คือเคยมีนิสัยหลักๆอย่างไร ก็ไปเป็นสัตว์ที่แสดงออกซึ่งนิสัยนั้นๆเด่นชัด เช่นจองหองพองขน ชอบก่อเรื่อง นอยใจเก่ง หรือขี้ระแวง แมวบางตัวหนาด่าขี้โกงและหวาดระแวงก็เพราะครั้งเป็นมนุษย์นั้นชอบเอารัดเอา เปรี๊ยะ มีความตระหนี่ถี่เหนียว เห็นแก่ตัวจัด จนกลายเป็นผลให้ขี้ระแวงลึกลึกลน กลัวใครจะมาทำอะไรตนตั้งแต้อย่างเล็ก ๆ

๕) ประเภทที่ลดชั้นจากเทวดาหรือพรหมลงมาเป็นสัตว์

พวกที่ตกร่วงขามชั้นจากสภาพทิพย์มาอยู่ในสภาพหยาบนั้น มักมีเหตุกุศลในอดีตมาบีบคั้น ไม่ค่อยจะไชพวกทำบาปหนักระหว่างอยู่ในพิมานแมน จัดเป็นของหายากประมาณหนึ่งในแสนหรือหนึ่งในล้าน แต่เมื่อเป็นสัตว์ก็จะมีสวนของบุญเก่าเกือหนุนให้มีลักษณะเลอเลิศหรือมี ความสุขสบายเกินผองเพื่อน เช่นเป็นหมาหรือแมวน่ารัก เป็นสุดพิศวาสชาติใจของเหล่าเศรษฐีซึ่งยอมจ่ายค่าเลี้ยงดูแสนแพงยิ่งกว่า เลี้ยงดูคน สภาพถูกปรนเปรอเกินสัตว์มักทำให้เยอหยิ่งเกินสัตว์ไปด้วย แต่ความเยอหยิ่งนั้นก็มักผูกพวกมันไว้กับความเป็นสัตว์อีกหลายครั้ง เว้นแต่พวกที่เคยอบรมตนให้อ่อนน้อม ไร้ทิฐิ และมีสำนึกคิดอ่านในทางถ่อมตัวมามาก ก็จะไมเยอหยิ่งขนาดผูกไว้กับภาวะของสัตว์ได้นานนัก

สำหรับกรรมที่ทำให้ไปเป็นสหายของเหล่าเดรัจฉานนั้น
แม่คนธรรมดาที่ไร้อาชีพทั่วไปก็อาจอนุมานจากความรู้สึกของตัวเองได้คร่าวๆ เพราะ
มนุษย์เป็นภูมิที่อยู่สูงกว่าสัตว์ จึงสามารถเลียนแบบลักษณะของความเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งๆได้ด้วยความเข้าใจ
ประหม่นหรือประมาทจนเข้าใจได้ว่าเป็นสัตว์ชนิดนั้นๆเข้ากันกับความรู้สึก นึกคิดแบบไหน
ยกตัวอย่างสักเล็กน้อย เช่น

๑) ลองยึดดูค้างลงต่ำ ห่อปากทำหน้าที่เหมือนหูลิง จะรู้สึกถึงคำว่า ‘ลิงหลอกเจ้า’
ใจจะคล้อยไปทางชอบล่อเลียน ชอบเย้ยหยัน ชอบปลิ้นปล้อน ชอบซุกซน

๒) ลองทำตาดูร้ายและแยกเขี้ยวคำราม จะรู้สึกถึงคำว่า ‘ดูเหมือนเสือ’
ใจจะคล้อยไปทางชอบแสดงความโกรธ ชอบแสดงอำนาจข่มขู่ ชอบใช้เขี้ยวเล็บในการทำร้าย

๓) ลองทำเสียงโง้งๆดั่งๆ จะรู้สึกถึงคำว่า ‘เห่าเหมือนหมา’ ใจจะคล้อยไปทางชอบบงเบ้ง
ชอบทะเลาะเบาะแว้งอย่างไรเหตุผล ชอบขู่มากกว่ากตัญญู ชอบลอบก่ดศัตรูจากข้างหลัง

๔) ลองทำท่าเสือกคลานไปโดยไม่ใช้แขนขา จะรู้สึกถึงคำว่า ‘เกียจคร้านเหมือนงูเหลือม’
ใจจะคล้อยไปทางชอบนอนกองอยู่กับที่ ชอบสวาปามให้อิ่มใหญ่ๆแล้วพักยาว

อกุศลกรรมที่ต่างๆไปทุกวันนี้
อาจรวมลงเป็นความชอบใจเขาขายอาการแบบใดแบบหนึ่งในตัวอย่างข้างต้น
จิตใจเป็นอย่างไรก็กระเต๋ดไปมีพฤติกรรมแบบนั้นๆ และยึดภพแห่งความเป็นเช่นนั้นไว้ แต่ตัวอย่างแค่ ๓-๔
ชนิดข้างต้นนั้นน้อยเกินไปหน่อยครับ สัตว์มีเป็นแสนเหล่า แต่ละเหล่าอาจแยกย่อยได้เป็นร้อยสายพันธุ์
ลักษณะนิสัยแบบใดแบบหนึ่งมีสาเหตุตายตัวให้อยู่ในภพจำเพาะเจาะจงเสมอ ไป
เช่นตอนเป็นมนุษย์ชอบขู่มุขใครคนอื่นกลัว ตายไปอาจไม่เป็นเสือในป่า
เพราะวาสนาที่แท้อาจเป็นได้แค่วัวเลอหรือที่ชอบกัดเด็กก็ได้

เมื่อเป็นสัตว์แล้ว แต่ละประเภท แต่ละเผ่าพันธุ์ก็มีสิทธิ์พัฒนาที่แตกต่างกัน
การที่ได้มีโอกาสเกิดเป็นสัตว์เลี้ยงของคนมีบุญนั้น เป็นโอกาสไกลที่สุดที่จะยกระดับจิตวิญญาณให้สูงขึ้น
โดยอาจไปเป็นเปรตประเภทที่มีความสบายมากกว่าความลำบาก
หรือถ้ามีวาสนาพอจะไปอยู่ในวัดที่มีพระผู้ทรงศีลให้ความเมตตาเป็นพิเศษ
ก็อาจได้สปรังบรอดกระดกขึ้นมาเป็นมนุษย์ไปเลย

อย่างไรก็ตาม การอยู่ใกล้คนมีบุญไม่ประกันความปลอดภัยเสมอไป ตรงข้าม
หากบันดาลโทษะผลอทำร้ายมนุษย์ผู้เลี้ยงดู ก็อาจกลายเป็นเงาดำใหญ่ติดตัว ให้ผลแบบเหี้ยมพลัน
เช่นถูกสัตว์ด้วยกันทำร้ายสาหัสแทบจะทันที กับทั้งอาจส่งผลระยะยาว เช่นขณะตายจะเป็นไซทรมาน
ทำให้จิตปั่นป่วนและตกวงลงไปสู่ภพที่ยิ่งย่ำแย่หนักกว่าเก่าได้

คุณเราคิดอะไรบ่อยๆ จิตก็ถูกปรุงแต่งให้เป็นดีเป็นร้ายตามนั้น
อยู่ๆจิตไม่ได้เข้าไปอยู่ในภพสูงหรือภพต่ำโดยบังเอิญ แต่บางทีนึกว่าคิดเล็กน้อยนิดเดียว ประมาทว่าคงไม่เป็นไร
หารู้ไม่ว่าเมื่อสั่งสมจนเคยชินและกลายเป็นนิสัยติดตัวแล้ว ก็อาจรวมเขาเป็นกรรมหนัก
ให้ผลขนาดกำหนดทิศทางไปสู่ความเป็นสัตว์ได้

การทำทานสละความตระหนี่ มีแก่ใจรักษาศีลชำระความสกปรก ไม่หมกตัวอยู่กับอบายมุข

และเหนือกว่านั้นคือมีจิตคิดเมตตา เจริญปัญญาเห็นความไม่เที่ยงมันถึอมันทั้งปวง
จะเป็นประกันให้รู้สึกอุ่นใจออกมาจากข้างใน ว่าเราห่างไกลจากสภาพจิตแบบสัตว์มากแล้ว นั้นแหละครับ
ประเสริฐสุด เพราะหากพลาดพลั้งถอยหลังเขาคลองแล้ว
โอกาสกลับขึ้นมาเสวยสุขแบบมนุษย์ใหม่ชางยากเย็นเข็ญใจเหลือประมาณ

ที่มา ดังตฤณ